

Sygn. akt IV KO 112/20

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie:

K. D.

skazanego z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 kwietnia 2021 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania sądowego zakończonego

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt II AKa (...)

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV K (...)

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, tj. uiszczoną opłatą od wniosku oraz wydatkami postępowania w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV K (...) Sąd Okręgowy w G. uznał K. D. za winnego tego, że w dniu 19 lipca 2008 r. w Z., działając wspólnie i w porozumieniu z R. B. i G. S., jako sprawca kierowniczy, z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia zabił V. H. w ten sposób, że po uzgodnieniu sposobu dokonania jego

zabójstwa i przygotowaniu środków niezbędnych do jego realizacji, R. B. i G.S. pojechali samochodem marki O. o nieustalonym numerze rejestracyjnym do miejsca zamieszkania pokrzywdzonego zabierając ze sobą broń palną - pistolet maszynowy „S.” przekazany im przez K. D., który kierował wykonaniem przez nich zabójstwa w ten sposób, że pozostawał z nimi w kontakcie telefonicznym i udzielał im instrukcji co do podejmowanych działań, obserwowali miejsca, w których mógł się znajdować pokrzywdzony, po czym po dostrzeżeniu pokrzywdzonego G. S. podjechał w jego pobliże kierowanym przez siebie samochodem a jadący z nim R. B. oddał przez okno pojazdu w kierunku V. H. dwadzieścia strzałów z pistoletu maszynowego „S.”, powodując u niego dwadzieścia dwie rany postrzałowe, z których dziesięć miało charakter postrzałów ślepych (z otworami wlotowymi zlokalizowanymi w tylnej i tylnobocznej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej oraz przedniej i bocznej klatki piersiowej po stronie lewej, których kanały postrzałowe kończyły się pociskami tkwiącymi podskórnio w powłokach miękkich tułowia po stronie prawej i przykręgosłupowo, w śródpiersiu, przedramieniu prawym i okolicy naramiennej prawej), przy czym jeden z tych postrzałów skutkował wcześniej przestrzałem klatki piersiowej i następnie postrzałem i przedramienia prawego, a dalszych pięć miało charakter przestrzałowy (z wlotami jak wyżej oraz otworami wylotowymi w okolicy łędźwiowej prawej i lewej oraz przedniej powierzchni klatki piersiowej po stronie prawej), które to obrażenia postrzałowe spowodowały u pokrzywdzonego rozległe uszkodzenia wewnętrzne w zakresie klatki piersiowej i brzucha, a to złamania łopatki lewej i żeber, rozerwania opłucnej, obu płuc, serca, wątroby, śledziony, nerki lewej oraz jelita cienkiego z następowym krwotokiem do jam opłucnowych i jamy otrzewnej i zaotrzewnowo, w wyniku których nastąpił zgon pokrzywdzonego, tj. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę dożywotniego pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia oskarżonego wolności w sprawie oraz orzekł w przedmiocie dowodów rzeczowych i kosztów sądowych.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego K.D., Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wywiedzioną przez obrońcę skazanego od wskazanego wyżej wyroku Sądu odwoławczego kasację, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt IV KK 377/14, oddalił jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 12 października 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania sądowego zakończonego wskazanym wyżej

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt II AKa (...) utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV K (...). Jako przesłankę uzasadniającą wznowienie postępowania w sprawie, obrońca skazanego powołał treść art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k. Tym nowym faktem, uzasadniającym zdaniem obrońcy, wznowienie postępowania w sprawie jest złożenie przez G.S. (również skazanego w ówczesnym postępowaniu) oświadczenia w dniu 24 października 2018 r., przed notariuszem V.H. c. Z. w obecności dwóch świadków Y. A. s. H. i M. A. s. H., o następującej treści: *„Ja S. G. syn K. chcę złożyć zeznanie wyjaśniające, związane z sprawą (Nr sprawy VK (...) Sąd Okręgowy w G.) zabójstwa V. Zostałem zmuszony do składania fałszywych zeznań i osoby którzy są pozbawieni wolności nie mają nic wspólnego ze sprawą. Sprawa wygląda tak dla tego, że z strony policji i prokuratury zostałem zastraszony, że ja będę odpowiadać za to, co się stało i zmusili mnie do współpracy, żeby złożył zeznania według ich instrukcji ten sposób wprowadzić w błąd sprawiedliwość oraz obciążyć tych osób, którzy odbywają karę w związku z tą sprawą”*. Obrońca skazanego załączył do wniosku o wznowienie kserokopię wskazanego wyżej oświadczenia złożonego przez G.S.

Reasumując, obrońca skazanego wniósł o przesłuchanie w charakterze świadka G.S. w trybie art. 97 k.p.k. w zw. z art. 546 k.p.k., a następnie o wznowienie postępowania w sprawie, uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługiwał na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy zdecydował o jego oddaleniu.

Na wstępie podkreślić należy, że prawomocnemu wyrokowi skazującemu, mocą którego obalono domniemanie niewinności oskarżonego w zakresie czynu będącego przedmiotem danego postępowania sądowego, przyświeca co do zasady zasada trwałości, niezmienności i ostateczności. Tylko wyjątkowe okoliczności, ściśle wskazane w przepisach procedury karnej, mogą uzasadniać potrzebę wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Takimi właśnie okolicznościami są m.in. przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania w sprawie unormowane w treści art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. oraz art. 542

§ 3 k.p.k., a jedną z takich podstaw jest ujawnienie się, po wydaniu orzeczenia, nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). I to tę podstawę wskazał obrońca skazanego w piśmie inicjującym przedmiotowe postępowanie.

Warto przypomnieć, że przez „nowe dowody” rozumieć należy tylko takie dowody, z którymi sąd nie zapoznał się w toku prawomocnie zakończonych postępowania; inaczej mówiąc, nie znał ich przy orzekaniu. Natomiast „nowe fakty” to nie tylko okoliczności zawarte w nowych dowodach, lecz także te wynikające z dowodów już przeprowadzonych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2020 r., III KZ 65/20). Jednocześnie trzeba zauważyć, że nowe fakty lub dowody (propter nova), jako podstawa wznowienia postępowania, to nie jakiekolwiek nowe fakty i dowody, lecz jedynie te, które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a, b i c k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2020 r., II KZ 33/20).

Oczywistym jest także, że to na skazanym, w razie powołania się przez niego na podstawę de novis, spoczywa ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym zostało obalone domniemanie jego niewinności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KO 35/15). Ważkie znaczenie ma wreszcie i to, że samo zgłoszenie nowych faktów czy dowodów nie oznacza, że Sąd, pod adresem którego skierowano wniosek o wznowienie postępowania, niejako automatycznie, z urzędu go uwzględni. Powołane przez autora wniosku nowe fakty i dowody podlegają bowiem weryfikacji i ocenie tego Sądu, dokonywanej nie w oderwaniu, ale przy ścisłym uwzględnieniu całokształtu zgromadzonego w sprawie przez Sąd I i II instancji materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KO 3/17). Aby sygnalizowane przez wnioskodawcę nowe fakty i dowodowy implikowały wydanie rozstrzygnięcia o treści przez niego postulowanej, muszą wskazywać na to, że prawomocne orzeczenie jest błędne, przy czym stopień pewności co do tej sądowej pomyłki określa się jako "graniczący z pewnością" lub wskazujący na "duże lub wysokie prawdopodobieństwo" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2020 r., IV KO 122/19).

Powyższych wymogów nie realizuje przedstawiony w niniejszej sprawie wniosek obrońcy skazanego K.D. Załączone bowiem do wniosku oświadczenie G.S., jakkolwiek złożone w urzędowej formie (przed notariuszem), nie daje jednak uzasadnionych podstaw by twierdzić, że zapadłe wobec K.D. orzeczenia - tj. wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z

dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt II AKa (...) utrzymujący w mocy wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV K (...), skazujący go za zbrodnię z art. 148 § 1 k.k. były orzeczeniami błędnymi. W szczególności, co wskazano już powyżej, oświadczenia tego nie można postrzegać i rozpatrywać wyłącznie jednostkowo, tj. w oderwaniu od całokształtu materiału dowodowego, który stanowił podstawę przypisania K. D. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. Wręcz przeciwnie, należy je przeciwstawić ogółowi zgromadzonych w sprawie dowodów i dopiero wówczas dokonać oceny czy w obliczu takiej konfrontacji waga tego oświadczenia, uzasadnia potrzebę uchylenia prawomocnego wyroku i wznowienia postępowania w sprawie.

W analizowanej sprawie na to pytanie należy odpowiedzieć negatywnie. To zaś oznacza, że załączonemu do wniosku o wznowienie postępowania złożonemu przed notariuszem oświadczeniu G.S. z dnia 24 października 2018 r. nie sposób przypisać rangi, która zdołałaby podważyć prawidłowość oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych skutkujących skazaniem K.D. za zabójstwo V. H. Po pierwsze, z treści tego oświadczenia nie wynika, że G. S. posiada wiedzę na temat osób rzeczywiście zaangażowanych w zabójstwo wskazanego wyżej pokrzywdzonego. Przedmiotowy dokument zawiera jedynie stwierdzenie G.S., że składając „zeznania wyjaśniające” w sprawie dot. zabójstwa V. H. toczącej się przed Sądem Okręgowym w G. sygn. V KK (...), został zmuszony do złożenia fałszywych zeznań, a osoby, które zostały skazane zapadłym w tym postępowaniu wyrokiem nie mają nic wspólnego ze sprawą. Fałszywe relacje złożone przez niego były wynikiem zastraszania ze strony policji i prokuratury i obawą przed grożącą mu odpowiedzialnością za to, co się stało.

Po drugie, nie sposób przyjąć, by jego treść odzwierciedlała istniejący stan rzeczy. Przedmiotowe oświadczenie nie wytrzymuje bowiem konfrontacji z całokształtem zgromadzonego przez Sąd I instancji obszernego materiału dowodowego (poddanego szczegółowej, bardzo wnikliwej, wręcz drobiazgowej, prawidłowej ocenie tego Sądu, zaaprobowanej nadto przez Sąd odwoławczy), który zasadnie stanowił podstawę przypisania K. D. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. Nie sposób nie zauważyć, że Sąd I instancji bardzo szczegółowo dokonał analizy tego materiału dowodowego. Jakkolwiek Sąd meriti uznał, że wyjaśnienia G.S. stanowiły kluczowy dowód w zakresie przypisania K. D. sprawstwa zabójstwa, to jak wskazał również, że nie były one dowodem jedynym. Sąd I instancji uznał, że depozycje procesowe G.S. stanowią swego rodzaju „klamrę” spinającą wiele innych informacji świadczących o powiązaniu K. D. i R. B. z zabójstwem V. H. Zaprzeczył jednocześnie możliwości uznania, że G. S. wybrał sobie przypadkowe osoby i

obciążył je swoimi wyjaśnieniami nie mającymi żadnego oparcia w innych dowodach (str. 21 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w G., sygn. V KK (...)). Warte podkreślenia jest to, że Sąd I instancji dokonał bardzo szczegółowej analizy wyjaśnień złożonych przez G.S. na poszczególnych etapach postępowania przygotowawczego i sądowego. Zważył na stopień ich szczegółowości, logikę, precyzję i konsekwencję. Nie dostrzegł w nich nieścisłości ani informacji wzajemnie sprzecznych, wykluczających się. Podkreślił fakt, że G. S. podtrzymał treść wyjaśnień obciążających K. D. także podczas bezpośredniej z nim konfrontacji. Zaakcentował, że złożone przez G.S. depozycje procesowe nie zostały podważone żadnymi przekonującymi dowodami przeciwnymi, natomiast zostały potwierdzone innymi wiarygodnymi dowodami, w tym w szczególności: danymi z analizy połączeń telefonicznych wykonanych pomiędzy K. D. a G. S. i trzecim ze sprawców R. B., wykazem logowań ich telefonów do stacji BTS zarówno w dniach poprzedzających zdarzenie, w dniu zabójstwa oraz po tym zdarzeniu, zapisem monitoringu P. S.A. oraz X. S.A., opinią balistyczną, opinią z zakresu ruchu drogowego, opiniami z prac poszukiwawczych na dnie dwóch zbiorników wodnych gdzie odnaleziono wyrzuconą amunicję oraz przetopioną, użytą do zbrodni broń, czy wreszcie zeznaniami świadków – J. R., A. K., P. S., A. M., A. K., D. W., N. K., R. V. Prawdliwość dokonanej przez Sąd I instancji oceny ww. dowodów zweryfikował pozytywnie Sąd odwoławczy w toku przeprowadzonej kontroli instancyjnej, w pełni ją aprobując.

Przedłożone aktualnie do wniosku o wznowienie postępowania notarialne ogólnikowe oświadczenie G.S. zaprzeczające składanym w toku całego procesu konsekwentnym, logicznym, w tym obciążającym i samego siebie, relacjom procesowym i próbujące przerzucić ciężar tej wadliwości na organy ścigania musi zatem zostać odczytane jako swoistą próbę pomocy współskazanym przez osobę, która odbyła już swoją karę, orzeczoną z nadzwyczajnym złagodzeniem w oparciu o art. 60 § 3 k.k. Brak jest innych racjonalnych powodów takiej decyzji. Co również istotne, w żaden sposób nie został potwierdzony sygnalizowany bezprawny wpływ funkcjonariuszy Policji czy prokuratora na G.S. W aspekcie powyższego wskazać również należy, że - jak wynika z uzasadnienia Sądu I instancji (str. 32) - sam G. S., uzupełniając przesłuchany przez Sąd na tę okoliczność, zaprzeczył, by dochodziło do nieuprawnionych działań organów ścigania zmierzających do wywarcia na nim wpływu.

W świetle powyższych okoliczności wniosek obrońcy skazanego K. D. o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie nie zasługiwał na uwzględnienie. Trzeba bowiem pamiętać, że wzruszenie domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych

przyjętych w prawomocnym wyroku, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić wyłącznie wówczas, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc między innymi wskaże nowe fakty lub dowody, a które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w wyroku ustaleń faktycznych. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., IV KO 176/19). W niniejszej sprawie obrońca skazanego tych wymogów nie spełnił.

Z powyższych względów nie zachodzi również potrzeba przeprowadzenia czynności sprawdzających w trybie art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k., to jest przesłuchania G.S., o co wносиła obrona.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając skazanego – na podst. art. 639 k.p.k. – kosztami postępowania o wznowienie postępowania.